

Innst. 129 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:9 S (2015–2016)

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken og Bård Vegar Solhjell om midlertidig bevæpning av politiet

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene Audun Lysbakken og Bård Vegar Solhjell fremmet 13. oktober 2015 følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen innføre en begrensning på varigheten av midlertidig bevæpning. En tillatelse til midlertidig bevæpning av politiet kan ikke overstige 1 – ett – år uten et vedtak i Stortinget. Stortinget ber regjeringen gjøre endringer i våpeninstruks for politiet i tråd med dette.
2. Stortinget ber regjeringen sikre at politiet har relevant og nok trening, at vådeskudd eller andre episoder følges opp og rapporteres og at nødvendige tilpasninger i våpeninstruksen gjøres for å unngå slike episoder.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Kari Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lene Vågslid, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Hårek Elvenes, Charlotte Spurkeland og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Ulf Leirstein og Veronica Pedersen, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad og fra Senterpartiet,

Jenny Klinge, viser til representantforslaget i Dokument 8:9 S (2015–2016).

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil understreke viktigheten av å opprettholde de historiske rammene i maktfordelingsprinsippet. Flertallet mener skillet mellom lovgivende og utøvende makt er helt grunnleggende for en rettsstat, og vil ta avstand fra alle forslag som vil bidra til å undergrave dette prinsippet.

Flertallet viser til at forslaget vil kunne skape uklarhet rundt statsrådets konstitusjonelle ansvar, og i ytterste konsekvens kan forslaget bidra til en ansvarspulverisering på et politisk og praktisk viktig område. Flertallet understreker at Stortinget i bevæpningsspørsmål selvsagt har full anledning til å drive etterfølgende kontroll med regjeringens beslutninger.

Flertallet vil understreke at strengt graderte trusselvurderinger er nødvendige for å kunne fatte beslutninger om midlertidig bevæpning på et faglig forsvarlig grunnlag. I tillegg til de alvorlige, prinsipielle betenkelighetene ved forslaget, utgjør dette et praktisk viktig motargument.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Dokument 8:9 S (2015–2016) består av to forslag. Det første er om å innføre en tidsbegrensning på hvor lenge en midlertidig bevæpning kan vare. Det andre handler om politiets trening, rapporteringer av vådeskudd og eventuelle nødvendige tilpasninger i våpeninstruksen.

Til det første forslaget peker dette flertallet på at ansvarsdelingen mellom Stortinget og regjeringen blant annet gir sistnevnte ansvar for å iverksette

nødvendige og proporsjonale tiltak i tråd med Stortingets vilje.

Dette flertallet viser til at i spørsmålet om midlertidig bevæpning kommer dette på spissen: Regjeringen har innsyn i et gradert materiale som Stortinget ikke kjenner i dets fulle bredde. Stortinget kan derfor vanskelig overprøve de anbefalinger regjeringen gir. Samtidig ser dette flertallet et omfang av bruken av hjemmelen for midlertidig bevæpning som skal balanseres mot Stortingets vilje, slik den kom til uttrykk ved behandlingen av Dokument 8:34 S (2014–2015), jf. Innst. 235 S (2014–2015), der Stortinget ba regjeringen opprettholde dagens bevæpningspraksis med et ubevæpnet politi.

Dette flertallet viser til at Stortinget i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:34 S (2014–2015) har bedt regjeringen vurdere hvordan Stortinget i større grad kan involveres når politiet bevæpnes over lengre tid, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Dette flertallet imøteser dette og understreker viktigheten av at arbeidet prioriteres, i lys av den ekstraordinære situasjonen med langvarig midlertidig bevæpning.

Dette flertallet vil understreke viktigheten av at situasjonen med midlertidig bevæpning ikke glir over til en vedvarende bevæpning, jf. at Stortinget i forbindelse med behandlingen av Dokument 8:34 S (2014–2015), jf. Innst. 235 S (2014–2015), enstemmig stemte mot generell bevæpning.

Dette flertallet merker seg Politidirektorets (POD) hørings svar til ny våpeninstruks for politiet, datert 5. desember 2014, der generell bevæpning var noe av det høringsinstansene ble invitert til å ta stilling til. Disse uttalelsene kan kaste lys over hva en situasjon med vedvarende midlertidig bevæpning kan innebære:

«Generell bevæpning vil oppfattes å bryte med grunnprinsippet om politiets sivile preg. Videre vil generell bevæpning være en endring av politiets våpenkonsept og vil utfordre prinsippene for politiets maktbruk og taktikk. Selv om vilkårene for bruk av skytevåpen ikke forslås lempet, vil generell bevæpning over tid kunne påvirke politiets terskel for å løse skudd.»

Dette flertallet merker seg også at POD skriver at:

«Politiets taktikk og maktbruk er tilpasset disse begrensningene [*Fremskutt lagring*] som ikke er nye, men følger som en konsekvens av at politiet er ubevæpnet. Antall bevæpninger er ikke høyt sammenlignet med det betydelige antall politioppdrag. Årligen, med små variasjoner i antall, om lag 70 innrapporterte hendelser der politiet har truet med å bruke skytevåpen. Antall tilfeller der politiet har løsnet skudd, er svært lavt. Verken skadetype, skadefrekvens eller skadeårsak for innsatspersonell som har blitt skadet under tjenesten, eller kriminalitets- og samfunnsutvikling, kan sees å underbygge realbehov for generell bevæpning som reparasjon. Utredningen i regi av Politiets Fellesforbund om, generell bevæpning godtgjør heller ikke et reelt behov.»

Dette flertallet viser til at POD med andre ord peker på at verken kriminalitets- eller samfunnsutviklingen kan sees å underbygge et realbehov for generell bevæpning. Siden dette ble skrevet 5. desember 2014, er det altså i lys av ordren om midlertidig bevæpning fra POD, og etter «Operasjon sommer», som krevde økt beredskap, inkludert bevæpning.

Til det andre forslaget i Dokument 8:9 S (2015–2016) understreker dette flertallet forventningen om at politiet har relevant og nok trening, at vådeskudd eller andre episoder følges opp og rapporteres og at nødvendige tilpasninger i våpeninstruksen gjøres for å unngå slike episoder.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:9 S (2015–2016) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Audun Lysbakken og Bård Vegar Solhjell om midlertidig bevæpning av politiet – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 8. desember 2015

Hadia Tajik

leder og ordfører